

Teie 7.02.2024 nr 4-1/636-1

Mart Vörklaev
Rahandusministeerium

Meie 12.02.2024 nr 1-5/24/14-3

Munitsipaalkoolide pidamiseks antav toetus

Austatud rahandusminister

Tänan Teid vastuse eest kirjale, mis käsitleb kohalikele omavalitsustele õpetajate tööjõukulude toetuse maksmist. Oleme ühisel seisukohal, et üleriigilise õpetaja üldise töötasu alammäära ja diferentseerimisfondi töusu tagamine 2024. aasta riigieelarves ettenähtud toetusfondi väliselt ei ole kooskõlas seadusega.

Toetusfondiväline üleriigilise õpetaja üldise töötasu alammäära ja diferentseerimisfondi suurendamise kavatsus oli väljendatud lisaks Teie viidatud Vabariigi Valitsuse korraldusele ka Vabariigi Valitsuse 21.12.2023. aasta määruse nr 124 „Põhikooli ja gümnaasiumi õpetaja töötasu alammäär“ seletuskirjas: „2024. aasta riigieelarve seaduse eelnõu Riigikogus menetlemise ajaks (eelnõu oli seotud usaldushääletusega ja võeti vastu 8. detsembril) ei jõutud vastavat 2024. aasta riigieelarve seaduse eelnõu muudatusettepanekut enam esitada. Seetõttu tagatakse õpetajate 2024. aasta palgatõusu rahastamine kohalike omavalitsuste üksustele täies ulatuses lisaks Vabariigi Valitsuse toetusfondi vahenditele ka Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala 2024. a eelarves tulemusvaldkonna „Tark ja tegus rahvas“ tegevuse „Juurdepääsu tagamine üld- ja kutseharidusele“ vahendite arvelt.“

Just põhjusel, mille olete ka oma kirjas välja toonud, ei ole võimalik kirjeldatud viisil üleriigilist õpetajate palgatõusu rahastada – kohaliku omavalitsuse üksuste toetusfondi maht on Riigikogus määratud ning ei Vabariigi Valitsus ega ministrid selle mahtu ühelgi viisil suurendada ei saa. Ja loomulikult jääb mul üle vaid nõustuda Teie hinnanguga, et ajapuudus ei saa olla Vabariigi Valitsusele seaduse rikkumise või rikkumise kavatsuse õigustuseks.

Samas olete oma kirjas osutanud, et selline toetuse maksmine kohalikele omavalitsustele ei ole erakordne ning ka teised ministeeriumid on seda juhtumipõhiselt korduvalt teinud. See viide on asjakohatu ja eksitav. Riigikontrollil puudub info selle kohta, et teised ministeeriumid, aga ka Haridus- ja Teadusministeerium, oleksid vähemalt viimaste aastate jooksul varem üleriigilise õpetaja üldise töötasu alammäära ja diferentseerimisfondi suurendamist kohaliku omavalitsuse üldhariduskoolide puhul juhtumipõhiselt rahastanud. Juhtumipõhiselt saab minister oma määrusega otsustada sihtotstarbeliste toetuste maksmise investeringuteks või tegevuskuludeks kitsamal eesmärgil, mitte arvnäitajate alusel makstava toetusfondi osana.

Seega – Teie viidatud kohalike omavalitsuste juhtumipõhine rahastamine ei puutu siinsel juhul asjasse. Asjasse puutub see, et kohalike omavalitsuste toetusfondi kaudu makstakse omavalitsusüksustele õpetajate tööjõukulude toetust, millega tagatakse ka õpetajate palgatõus, ning selle eesmärgi täitmiseks vajaliku toetusfondi mahu määrab Riigikogu vastava aasta riigieelarves. Kohalike omavalitsuste toetusfondi mahu muutmist esialgu kavandatud suuremaks palgatõusuks saab otsustada ainult Riigikogu riigieelarve muutmise kaudu – viisil, nagu Vabariigi Valitsus ka algselt korrektselt kavandas, kuid jättis selle ajapuudusele viidates tegemata.

Palusite oma vastuses ka seisukohta, kas Riigikontrolli hinnangul tuleks sarnase ebaseadusliku olukorra vältimiseks tulevikus täiendada või täpsustada riigieelarve raamseadust. Riigikontrolli hinnangul on riigieelarve seadus kohalike omavalitsuste rahastamise põhimõtete osas piisavalt selge. Seaduse täpsustamiseks vajadus puudub, tuleb tagada vaid selle täitmine.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Janar Holm
riigikontrolör

Koopia: Madis Kallas, regionaalminister
Kristina Kallas, haridus- ja teadusminister